

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE

25.06.2018

Aspectele de neconstituționalitate identificate în cuprinsul legii de modificare și completare a Legii 135/2010 privind Codul de procedură penală

Sintetizând observațiile primite de la unitățile și structurile specializate de parchet din cadrul Ministerului Public, cu privire la identificarea elementelor de neconstituționalitate din cuprinsul Legii de modificare și completare a Codului de procedură penală, se rețin următoarele:

Articolul 4 – Prezumția de nevinovăție

alin. 3 are o formulare neclară întrucât nu rezultă dacă toate interdicțiile vizează numai autoritățile publice, ori dacă autorităților publice li se aplică numai teza a treia (privind informațiile); în acest din urmă caz, dacă interdicția privește, pentru primele două teze (comunicări și declarații) orice persoane, atunci contravine dreptului la liberă exprimare (art. 30 din Constituție)

alin. 4 are o formulare redundantă: „interesul descoperirii și aflării adevărului în cauză”

alin.5 reia în mod inutil dispoziții din alin. 3

alin. 6 are un conținut impredictibil: „*persoane afectate de modalități*”: nu se poate stabili care este conduita pe care legea o interzice.

Prin urmare, textul articolului în discuție încalcă standarde privind calitatea legilor referitoare la claritate, coerență și predictibilitate.

Concluzie: aceste aspecte urmează să fie analizate din perspectiva încălcării dispozițiilor art. 1 alin. 5 din Constituție.

Articolul 8 – Caracterul echitabil și termenul rezonabil al procesului penal

alin. 2 "Orice persoană are dreptul la un proces echitabil, la judecarea cauzei de un judecător imparțial și independent. Repartizarea tuturor cauzelor către judecători sau procurori se face aleatoriu."

- alin. nou introdus reia în mod inutil teza din alin. 1 privind dreptul la un proces echitabil;

- textul restrânge una dintre garanțiile importante ale procesului numai la faza de judecată și numai în ceea ce-l privește pe judecător; or, garanția trebuie să privească și faza de urmărire penală, care este și ea fază a procesului penal, nu doar faza de judecată – altminteri se încalcă art. 21 alin. (3) din Constituție, text care se referă la „proces” fără a restrânge garanția numai la faza de judecată;

- imparțialitatea și independența sunt garanții ale procesului echitabil care trebuie să privească și pe procurori, nu doar pe judecători: procurorul în egală măsură trebuie să fie imparțial (să strângă probe atât în defavoarea, cât favoarea și în celui acuzat – art. 5, să formuleze în instanță concluzii de achitare atunci când probele nu susțin acuzația – art. 363 alin. 2 și 4) și independent (art. ... din L 303);

În consecință modul de redactare a textului încalcă art. 131 alin. (1) și art. 132 alin. (1) din Constituție

- repartizarea cauzelor în mod aleatoriu în parchete este, pe de o parte, practic imposibilă, pe de altă parte, contrară bunei desfășurării a activității în cadrul MP

- regula repartizării aleatorii în cadrul parchetelor este contradictorie cu dispozițiile art. 95 din Legea nr. 304/2004, fapt ce afectează textul prin prisma dispozițiilor art. 1 alin.5 din Constituție.

Concluzie: textul în discuție încalcă art. 131 alin. (1) și art. 132 alin. (1) și art. 1 alin.5 din Constituție.

Articolul 10 – Dreptul la apărare

Alineatul (2) introduce obligația de a asigura subiecților procesuali principali și avocatului *"timpul necesar pregătirii apărării, care nu poate fi mai mic de 3 zile, cu excepția luării sau judecării măsurilor preventive, când termenul nu poate fi mai mic de 6 ore și înlesnirile necesare pregătirii apărării, prin punerea la dispoziție și comunicarea întregului material de urmărire penală în formă*

electronică” este în contradicție cu art. 94, alineatele (1), (4) și (7) care prevăd că:

(7) În vederea pregătirii apărării, avocatul inculpatului are dreptul de a lua cunoștință de întreg materialul dosarului de urmărire penală în procedurile desfășurate în fața judecătorului de drepturi și libertăți privind măsurile privative sau restrictive de drepturi, la care avocatul participă.

Judecarea cererilor privind măsurile preventive nu poate începe până la momentul la care avocatului nu i se asigură timpul necesar pregătirii apărării și numai după ce judecătorul se asigură că acesta a avut suficient timp pentru parcurgerea întregului material al dosarului de urmărire penală, dar nu mai puțin de 4 ore. Încălcarea acestui drept atrage nulitatea absolută a încheierii de dispunere a măsurii preventive.”

Alineatul (5) și (5¹), vizează obligația organelor judiciare *”de a asigura exercitarea deplină și efectivă a dreptului la apărare de către părți și subiecții procesuali principali în tot cursul procesului penal, cu respectarea principiului egalității de arme.”*

Cazul de nulitate absolută introdus excedează regimului nulităților absolute consacrate de art. 281 CPP, chiar și după actualele modificări, nefiind corelate.

Concluzie: prin modul de redactare a textelor se încalcă standardele privind calitatea legii, impuse de art. 1 alin.5 din Constituția României și consacrate de jurisprudența Curții Constituționale

Articolul 15 –condițiile de punere în mișcare sau exercitare a acțiunii penale

Articolul a fost modificat în sensul că: *”acțiunea penală se pune în mișcare și se exercită când există **probe din care rezultă indicii temeinice** că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există cazuri care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acesteia.”* fiind înlocuită sintagma *”presupunere rezonabilă”* cu *”indicii temeinice”*.

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind și o serie de repere pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru asigurarea acestor exigențe. Astfel, în cauze precum Sunday Times contra Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 1979, Rekvényi contra Ungariei, 1999, Rotaru împotriva României, 2000, Damman împotriva Elveției, 2005, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că *„nu poate fi considerată «lege» decât o normă*

enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și regleze conduita. Individul trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat”; „o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane – care, la nevoie poate apela la consultanță de specialitate – să își corecteze conduita”; „în special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice”.

Sub acest aspect, principiul securității juridice se corelează cu un alt principiu, dezvoltat în dreptul comunitar, și anume principiul încrederii legitime. Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Comunităților Europene (de exemplu cauzele *Facini Dori v Recre*, 1994, *Foto Frost v Hauptzollant Lübeck.Ost*, 1987), principiul încrederii legitime impune ca legislația să fie clară și predictibilă, unitară și coerentă.

Și în doctrină s-a afirmat, în același sens, că prima dintre condițiile ce asigură aplicabilitatea dreptului o constituie suficiența sa de definire, care vizează asigurarea rigorii atât în planul conceptualizării dreptului, a noțiunilor juridice, cât și în planul redactării actelor normative.

În concret, legiuitorul operează cu termeni pe care nu îi definește în cuprinsul legii procesual penale și creează noțiuni care doctrinar au fost interpretate în sensul opus a ceea ce se dorește a se reglementa.

În consecință, înlocuirea sintagmei anterioare „*presupunerea rezonabilă*” cu sintagma „*indicii temeinice*”, legiuitorul poate crea o confuzie de interpretare. Esențial este și faptul că legiuitorul *nu a corelat condițiile de punere în mișcare a acțiunii penale – art.15 – cu condițiile impuse pentru începerea urmăririi penale* ”in personam de la art. 305 alin.3 unde se prevede că ”*trebuie să existe probe din care să rezulte că o anumită persoană a săvârșit fapta pentru care s-a început urmărirea penală.*”

Astfel, standardul de probațiune pentru dobândirea calității de suspect este mai ridicat decât cel de inculpat.

Concluzie: lipsa de rigurozitate a textului în discuție pune în discuție afectarea celor două principii, respectiv a securității juridice și a încrederii legitime în dispozițiile legii, aspect ce trebuie analizat din perspectiva art. 1 alin.5 din Constituția României

Articolul 25 –Rezolvarea acțiunii civile în procesul penal

Alineatul (4) este modificat deși acest articol a fost abrogat prin Legea nr.255/2013.

Conform normelor de tehnică legislativă (art. 64 alin. 3 teza I din legea nr. 24/2000), un text abrogat nu poate fi „modificat”, întrucât abrogarea are caracter definitiv.

Concluzie: aspectul pune în discuție principiul securității juridice și trebuie analizat din perspectiva art. 1 alin.5 din Constituția României.

Articolul 47 – Excepțiile de necompetență

Textul articolului în forma propusă, textul este și contradictoriu cu cel al art. 281 alin. 1 lit. b.

Concluzie: acest aspect trebuie analizat din perspectiva art. 1 alin.5 din Constituția României.

Articolul 61 – Actele încheiate de unele organe de constatare

Alineatul (1) prevede că *”ori de câte ori există **probe sau indicii temeinice** cu privire la săvârșirea unei infracțiuni, sunt obligate să întocmească un proces-verbal despre împrejurările constatate”*.

Această modificare îngrădește modul de sesizare din oficiu al organului de constatare care trebuie să își întemeieze sesizarea pe baza unor probe la un moment exterior procesului penal. Probele ori indiciile temeinice nu pot exista, în toate cazurile, înainte de constatarea unei infracțiuni.

Actul de sesizare este actul inițial al procedurii, creându-se astfel cadrul necesar investigării, abia ulterior putând fi strânse și administrate probe. Se descurajează sesizările organelor de control și ale autorității publice, cum sunt inspectorii ANAF sau controlorii financiari ai Curții de Conturi, iar standardul de probă impus împiedică cercetarea și combaterea criminalității.

Concluzie: modificarea alin. 1 face ca textul să fie contradictoriu și, prin aceasta, inaplicabil. Acest aspect trebuie analizat din perspectiva art. 1 alin.5 din Constituția României.

Articolul 81 – Drepturile persoanei vătămate

Litera d a acestui articol restrânge în mod nejustificat dreptul persoanei vătămate de a fi informată despre stadiul urmăririi penale, afectând însăși existența acestui drept, ceea ce contravine art. 53 alin. (2) din Constituție:

„De lege lata”, persoana vătămată trebuie informată „într-un termen rezonabil” (care se apreciază de la caz la caz la caz, în funcție de evoluția dosarului și de situația persoanei vătămate); conform modificării însă, organul de urmărire penală poate amâna informarea pentru un termen de până la jumătate din minimul pedepsei, fără vreun alt criteriu legal pentru o atare amânare; aceasta poate duce, în cauzele privind infracțiuni grave, unde sunt prevăzute pedepse mari, chiar la eludarea dreptului la informare a persoanei vătămate pe toata durata urmăririi penale (de exemplu, în cazurile în care urmărirea penală durează mai puțin de doi ani, cele mai frecvente de altfel, textul permite ca victima infracțiunii de viol, a tentativei de omor, a unei lipsiri de libertate în mod ilegal, a traficului de persoane sau de minori ori a unei tâlhării agravate ș.a.m.d. să nu fie informată despre stadiul urmăririi penale pe tot parcursul acesteia);

Referirea la datele comunicate de către persoana vătămată prin „sesizarea” adresată organului de urmărire penală exclude de la beneficiul acestui drept categoria persoanelor vătămate din dosarele în care organul de urmărire penală nu a fost „sesizat” de acestea, ci s-a sesizat din oficiu ori a fost sesizat prin denunț.

Textul contravine astfel art. 53 alin. (2) din Constituție, pentru rațiuni similare celei de mai sus, precum și art. 16 alin. (1) din Constituție, operând o diferențiere nejustificată între persoanele vătămate care au sesizat organele de urmărire penală și cele care nu au făcut-o;

De asemenea, textul este neclar prin terminologia inadecvat folosită întrucât se referă la pedeapsa „stabilită”, or, pedeapsa se stabilește de către judecător.

Concluzie: textul se impune să fi examinat prin prisma dispozițiile art. 53 alin.2 , art. 16 alin 1 și art. 1 alin.5 din Constituția României.

Articolul 83 – Drepturile inculpatului

Litera b¹), prevede că inculpatul are *”dreptul de a fi încunoștințat de data și ora efectuării actului de urmărire penală ori a audierii realizate de judecătorul de drepturi și libertăți.”*

Prin această modificare inculpatul va fi încunoștințat de data, ora și locul efectuării fiecărui act de urmărire penală și poate participa la acestea. Astfel, toată urmărirea penală, se va efectua în prezența inculpatului, inclusiv audierea părților vătămate, părților civile, efectuarea unor percheziții sau alte acte.

Sunt contrazise orice principii elementare ale investigației penale prealabile judecății, transformându-se activitatea de investigație penală într-o activitate publică și lipsită de orice confidențialitate. Spre exemplu, procurorul va trebui să încunoștințeze inculpatul despre faptul că va efectua o percheziție domiciliară la un alt inculpat sau o altă persoană fără a exista nici o garanție de păstrare a confidențialității.

În același timp este încălcat art. 21 alin. (3) din Constituția României referitor la dreptul la un proces echitabil, în condițiile în care persoana vătămată sau partea civilă nu beneficiază de un drept similar.

Prevederea nu era necesară, în condițiile în care în reglementarea actuală avocatul suspectului/inculpatului poate participa la toate actele de urmărire penală, la fel ca avocatul părții civile, iar prin această reglementare se face mai dificilă obținerea de mărturii corespunzătoare adevărului din partea unor persoane care, deși nu se află în situațiile strict prevăzute de lege pentru acordarea unor măsuri de protecție, pot fi intimidat de prezența suspectului/inculpatului.

Această consecință poate aduce atingere art. 131 alin. (1) din Constituția României potrivit căruia, în activitatea judiciară, Ministerul Public apără ordinea de drept, întrucât face mai dificilă sarcina procurorilor de a apăra ordinea de drept prin investigarea infracțiunilor comise.

Concluzie: textul se impune să fi examinat prin prisma dispozițiile art. 21 alin. 3 și art. 131 alin 1 din Constituția României.

Articolul 97 – Proba și mijloacele de probă

Alineatul (4) a fost modificat în sensul că: *”Pentru a putea servi la pronunțarea unei soluții de trimitere în judecată, de renunțare la aplicarea*

pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, mijloacele de probă prevăzute la alin. (2) lit. f) trebuie să poată fi verificate din punct de vedere al legalității obținerii lor și expertizate, în vederea stabilirii realității ori veridicității acestora”

Textul nu are un caracter suficient de clar și previzibil, fiind încălcat principiul securității raporturilor juridice. Nu este prevăzut suficient de clar ce activități ar trebui să desfășoare organele judiciare pentru verificarea legalității administrării mijlocului de probă, dacă este obligatorie expertiza. Orice mijloc de probă poate fi expertizat din punct de vedere al realității sau veridicității.

Textul alineatului (4) *este neclar, impredictibil în ceea ce privește domeniul lui de aplicare*: procedeul probator al expertizei nu este aplicabil oricărui mijloc de probă, astfel că nu se poate stabili cum se vor putea utiliza mijloacele de probă permise de lege când natura lor nu permite „expertizarea”; apoi, termenul „expertizate”, în lipsa unui obiectiv concret, a unui criteriu, nu permite identificarea acelor aspecte care să fie supuse verificării;

Textul este contrar principiului general al legalității și, în special, celui privind legalitatea administrării probelor, întrucât permite concluzia că numai mijloacele de probă de la lit. f) trebuie verificate sub aspectul legalității obținerii lor, când, în realitate, toate mijloacele de probă sunt supuse aceleiași exigențe.

Concluzie: prin modul de redactare a textului se încalcă standardele privind calitatea legii, impuse de art. 1 alin.5 din Constituția României și consacrate de jurisprudența Curții Constituționale .

Articolul 99 – Sarcina probei

Alineatul (2) se modifică în sensul că *”suspectul sau inculpatul beneficiază de prezumția de nevinovăție, nefiind obligat să își dovedească nevinovăția și are dreptul de a nu contribui la propria acuzare și dreptul de a nu coopera în cadrul oricărei proceduri penale. Orice dubiu cu privire la vinovăția suspectului sau inculpatului îi profită exclusiv acestuia.”*

Dreptul de a nu coopera în cadrul unei proceduri penale nu poate fi absolut. Spre exemplu, suspectul poate refuza să participe la o recunoaștere din grup când victima unei infracțiuni poate identifica în acest fel autorul faptei.

În acest fel este instituit un drept necircumstanțiat al suspectului și inculpatului de a nu coopera în cadrul oricărei proceduri penale, fără ca legiuitorul să indice dacă se referă exclusive la procedura care vizează persoana

care are calitatea de suspect sau inculpat sau la orice alt dosar, indiferent ce calitate are în cadrul acelor proceduri.

Sintagma „dreptul de a nu coopera” este imprecisă și, în raport cu alte dispoziții procedurale, contradictorie, ceea ce face imposibil de stabilit conținutul normei. Suspectul sau inculpatul are în cursul procesului o serie de obligații, a căror respectare organul judiciar o poate impune inclusiv prin măsuri de constrângere: de exemplu, potrivit art. 108 alin. (2) lit. a) C.p.p., suspectul sau inculpatul este obligat să prezinte la chemările organului judiciar, în caz contrar putând fi adus cu mandat de aducere sau supus măsurilor preventive; de asemenea, inculpatului suspus controlului judiciar îi revine, potrivit art. 215 C.p.p., obligația de a se prezenta periodic la organul judiciar, i se poate impune obligația de a se supune altor măsuri de control ori de a comunica informații privind mijloacele sale de existență, obligații a căror neîndeplinire atrage înlocuirea măsurii cu una privativă de libertate; în aceste condiții, instituirea unui „drept de a nu coopera”, distinct de cel complementar prezumției de nevinovăției (de a nu contribui la propria acuzare), este contradictoriu cu normele exemplificate și nu are un înțeles care să poată fi cu claritate determinat;

Teza finală a normei – „orice dubiu cu privire la vinovăția suspectului sau inculpatului îi profită exclusiv acestuia” - este de asemenea imprecisă: deși vrea probabil să reia dispoziția cu caracter general din art. 4 alin. (2), formularea diferită față de textul general operează și o restrângere a acestuia, art. 99 alin. (2) putând fi interpretat, contradictoriu, în sensul că dubiul privind pe unul dintre suspecti sau inculpați nu ar putea profita și altor suspecti sau inculpați;

Concluzie: prin modul de redactare a textului se încalcă standardele privind calitatea legii, impuse de art. 1 alin.5 din Constituția României și consacrate de jurisprudența Curții Constituționale

Articolul 102 –Excluderea probelor obținute în mod nelegal

Alineatul (2) stabilește că ”*probele obținute în mod nelegal nu pot fi folosite în procesul penal, fiind lovite de nulitate absolută.*”

Dispozițiile sunt în contradicție cu prevederile art. 281-282 C.pr.pen., ceea ce determină imposibilitatea aplicării normei.

Astfel, textul nou introdus instituie sancțiunea nulității absolute pentru toate probele administrate cu încălcarea legii, în condițiile în care art. 281-282

C.pr.pen sancționează în mod diferențiat încălcarea normelor de procedură fie cu nulitatea relativă a actului, fie cu nulitate absolută.

Concluzie: această modificare este de natură să încalce exigențele constituționale de claritate și previzibilitate a legii întrucât dispozițiile contradictorii cuprinse în cadrul aceluiași act normativ afectează previzibilitatea legii.

Articolul 103 – Aprecierea probelor

Alineatul (2) ”In luarea deciziei asupra existenței infracțiunii și a vinovăției inculpatului instanța hotărăște motivat, cu trimitere la toate probele evaluate. Condamnarea se dispune doar atunci când instanța are convingerea că acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială.

Adoptarea criteriului „*dincolo de orice îndoială*” va face, din punct de vedere juridic, imposibilă orice soluție prin care să se constate că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat. Pentru acest motiv e de natură să încalce art. 124 alin. 1 din Constituție, privitor la înfăptuirea justiției.

Săvârșirea unei anumite fapte de o anumită persoană este dovedită „*dincolo de orice dubiu rezonabil*” atunci când nu există nici o altă explicație rațională, logică, decât că persoana respectivă a săvârșit acea faptă. Cu alte cuvinte o soluție de condamnare se pronunță atunci când este eliminată din mintea unei persoane de bună-credință orice îndoială rațională cu privire la nevinovăția celui acuzat.

Prin extinderea standardului de probațiune la „*orice îndoială*”, singura interpretare posibilă este că probele administrate trebuie să înlăturate nu doar orice îndoială rațională, ci și orice îndoială nerațională, sigurul tip de îndoială care nu este acoperit de actualul standard.

Curtea Constituțională a României a stabilit că standardul „*dincolo de orice dubiu rezonabil*” „*constituie o garanție procesuală a aflării adevărului și, implicit, a dreptului la un proces echitabil. De asemenea, acest standard asigură respectarea prezumției de nevinovăție până la momentul asumării de către judecător a convingerii cu privire la vinovăția inculpatului, dincolo de orice îndoială rezonabilă, asumare concretizată prin pronunțarea hotărârii judecătorești de condamnare.*” (Decizia CCR nr. 47 din 16 februarie 2016, par. 20).

Aceste modificări constituie o încălcare a principiului liberei aprecieri a

probelor, încalcă dreptul la un proces echitabil și constituie o imixtiune a legiuitorului în activitatea judecătorului și încalcă separația puterilor în stat.

În acest fel se instituie un standard de probațiune nemaîntâlnit în nicio legislație pentru dispunerea unei condamnări, respectiv dovedirea acuzației "*dincolo de orice îndoială*". În toate sistemele de drept, standardul este cel al dovedirii vinovăției "*dincolo de orice îndoială rezonabilă*".

Imposibilitatea întemeierii unei soluții de condamnare pe declarațiile martorilor denunțatori, ale celorlalți inculpați, sau ale celor care beneficiază de dispoziții legale de favoare, încalcă principiul aflării adevărului și încalcă art 124 alin. (2) Constituție, principiul egalității armelor. Înțelegem că o soluție de achitare se poate baza pe declarațiile acestor persoane, dar nu și o soluție de condamnare.

Formularea alineatului 3 este imprecisă, întrucât din text se poate înțelege că hotărârea nu se poate întemeia, în nicio măsură, pe declarațiile inculpaților

De asemenea, sintagma „*dispoziții legale de favoare*” nu are un conținut predictibil.

Alineatele 4 și 5, introduse în prezentul articol constituie o încălcare flagrantă a independenței judecătorului. Obiectul judecății îl constituie fapta și persoana, iar încadrarea juridică este stabilită de organele judiciare.

Textul încalcă art. 131 alin. (1) Constituție, întrucât, dacă în cursul urmăririi penale i-au fost respectate toate garanțiile procesului penal și a rezultat o anumită situație de fapt pentru care a fost trimis în judecată inculpatul, iar în cursul cercetării judecătorești un element din conținutul constitutiv se modifică sau intervine o circumstanță nouă, nu se justifică imposibilitatea schimbării încadrării juridice a faptei cu consecința unei eventuale achitări .

Concluzie: modificarea este de natură să încalce dispozițiile art. 131 alin 1 din Constituție precum exigențele constituționale de claritate și previzibilitate a legii, urmând să fie analizată prin raportare și la art. art. 1 alin.5 din Constituția.

Articolul 110 – Consemnarea declarațiilor

Alin. (1¹) care stabilește că "*declarațiile suspectului sau inculpatului vor fi înregistrate, la cerere, cu mijloace tehnice audio și puse integral la dispoziția apărării.*" **este în contradicție** cu alin. 5 al care stabilește că "*în cursul urmăririi*

penale, audierea suspectului sau inculpatului de către procuror se înregistrează cu mijloace tehnice audio sau audio-video” adică în toate cazurile și nu doar la cerere.

Concluzie: modificarea este de natură să încalce exigențele constituționale de claritate și previzibilitate a legii întrucât dispozițiile contradictorii cuprinse în cadrul aceluiași act normativ afectează previzibilitatea legii.

Articolul 139 – Supravegherea tehnică

Alineatul (3) stabilește că *”înregistrările prevăzute în prezentul capitol, efectuate de părți și de subiecții procesuali principali, constituie mijloace de probă când privesc propriile convorbiri sau comunicări pe care le-au purtat cu terții”* **eliminându-se astfel posibilitatea de a folosi ca probe orice alte înregistrări** dacă nu sunt interzise de lege.

Prin această modalitate se elimină un mijloc de probă important, fiind încălcat art. 131 alin. (1) Constituție privind ordinea de drept și interesele generale ale societății. Prin limitarea înregistrărilor efectuate doar de părți și subiecți procesuali principali *sunt excluse înregistrările efectuate de alte persoane decât cele expres și limitativ prevăzute de lege.* Spre exemplu, dacă o persoană filmează un viol sau momentul în care o persoană primește mita, acea filmare nu va putea fi folosită ca probă pentru că filmarea nu este realizată de una din părțile din dosar.

De asemenea, sintagma „înregistrări de pe camere de supraveghere” **este neclară:** legea nu prevede categoria „camere de supraveghere”, în schimb există o multitudine de dispozitive prevăzute cu camere de luat vederi, despre care, din conținutul textului, nu se poate stabili dacă au sau nu natura celor vizate de această normă

Renunțarea la condiția de legalitate prevăzută de textul actual este de natură să coboare standardul de protecție: simplul fapt al efectuării unei înregistrări într-un loc public nu îi conferă legalitate; spre exemplu, sub imperiul legii actuale, o convorbire privată, chiar purtată pe stradă (deci într-un loc public) nu poate fi interceptată de un organ judiciar decât în condițiile prevăzute de art. 139 alin. (1); or, formularea propusă pentru art. 3¹ pare că derogă de la această regulă;

Concluzie: modificarea contravine atât art. 131 alin. (1) cât și art. 1 alin.5 din Constituția.

Articolul 143 – Consemnarea activităților de supraveghere tehnică

Alin (4¹) stabilește că: ”...In cazul în care, pe parcursul derulării activității de interceptare sau înregistrare a convorbirilor, comunicărilor sau **conversațiilor rezultă indiciile săvârșirii și a altor infracțiuni, poate fi cerută completarea mandatului și cu privire la acele infracțiuni. Convorbirile, comunicările sau conversațiile interceptate și înregistrate, pot fi folosite numai pentru probarea faptei ce formează obiectul cercetării ori contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor pentru care s-a solicitat autorizarea de la judecătorul de drepturi și libertăți.”**

Modificarea realizată constituie o imixtiune în competența organului de urmărire penală și aduce atingere atribuțiilor procurorilor consacrate prin art.131 din Constituție și art. 8 CPP referitoare la constatarea la timp și în mod complet a faptelor ce constituie infracțiuni.

În același timp sunt încălcate exigențele constituționale de claritate și previzibilitate a legii, în condițiile în care face referire la o procedură de completare a mandatului care nu este reglementată nicăieri în cuprinsul actului normativ.

De asemenea, imposibilitatea folosirii înregistrărilor pentru dovedirea altor infracțiuni poate aduce atingere principiului legalității procesului penal, întrucât organele judiciare nu pot folosi probe administrate în mod legal pentru a stabili existența unei infracțiuni, indiferent de gravitatea acesteia. De exemplu, dacă se descoperă că o persoană cercetată pentru săvârșirea unui omor fusese interceptată într-un alt dosar, de un alt organ judiciar, în perioada în care fusese ucisă victima, înregistrările nu pot fi folosite pentru a stabili dacă autorul s-a aflat în locul săvârșirii faptei.

Prevederile referitoare la completarea mandatului nu acoperă aceste ipoteze, având în vedere că textul nu prevede care este organul judiciar poate solicita completarea, care este termenul, care este instanța competentă sau dacă solicitarea poate fi formulată și după soluționarea cauzei, dacă datele referitoare la săvârșirea noii infracțiuni au fost obținute ulterior acestui moment.

Concluzie: textul în forma propusă încalcă atât art. 131 alin. (1) cât și art. 1 alin.5 din Constituția.

Articolul 145 – Informarea persoanei supravegheate

”(1) După încetarea măsurii de supraveghere tehnică, procurorul informează, în scris, în cel mult 10 zile, pe fiecare subiect al unui mandat, precum și pe toate persoanele care au fost supravegheate tehnic în legătură cu subiectul mandatului și care nu au avut nicio calitate în cadrul urmăririi penale și pe orice persoană independent de calitatea avută de aceasta în cadrul urmăririi penale, despre măsura de supraveghere tehnică ce a fost luată în privința sa.

(2) După momentul informării, persoana supravegheată are dreptul de a lua cunoștință, la cerere, de conținutul proceselor-verbale în care sunt consemnate activitățile de supraveghere tehnică efectuate. De asemenea, procurorul trebuie să asigure, la cerere, ascultarea integrală a convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor ori vizionarea imaginilor rezultate din activitatea de supraveghere tehnică.”

Noua formulare stabilește obligativitatea de a comunica tuturor persoanelor care au fost înregistrate incidental chiar dacă nu are calitate procesuală să aibă acces la înregistrări fiind încălcat principiul confidențialității urmăririi penale. Astfel, persoane fără nici un fel de calitate în dosarul penal vor avea dreptul să asculte propriile interceptări și să vizioneze înregistrările, fiind instituite drepturi procesuale pentru o categorie de persoane într-un proces din care nu fac parte.

În același timp, se observă o imprecizie a formulării *”toate persoanele care au fost supravegheate tehnic în legătură cu subiectul mandatului și care nu au avut nicio calitate în cadrul urmăririi penale și pe orice persoană independent de calitatea avută de aceasta în cadrul urmăririi penale.*

Uneori ar fi imposibil de pus în practică această dispoziție întrucât identificarea terților, respectiv a persoanelor – interlocutori ai subiecților mandatelor, nu este posibilă atunci când aceștia utilizează cartele prepay. Modificarea art. 145 alin.2 în sensul că procurorul trebuie să asigure la cerere, *ascultarea integrală* a convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor ori vizionarea imaginilor rezultate din activitatea de supraveghere tehnică, poate aduce atingere *dreptului la viață intimă, familială și privată a altor persoane*, prev. de art. 26 alin.1 din Constituția României.

Concluzie: prevederile alin. 1 și 2 contravin atât art. 26 alin 1 din cât și art. art. 1 alin.5 din Constituția.

Articolul 145¹ - Text nou introdus

Modificarea art. 145¹ alin. 3 Cpp., încalcă principiul constituțional al activității legii, în condițiile în care prevede că interceptările obținute în baza unor mandate de siguranța națională și administrate deja ca probe în dosarele în curs nu mai pot fi utilizate ca urmare a intrării în vigoare a legii noi.

Conform art. 15 alin. 2 din Constituție, legea dispune numai pentru viitor, iar singura excepție de la acest principiu o reprezintă legea penală mai favorabilă. O lege nou adoptată nu poate, așadar, exclude folosirea unor mijloace de probă administrate cu respectarea legii în vigoare la îndeplinirea actului procesual.

Pe de altă parte, dispozițiile art. 145¹ alin. 1 Cpp., care limitează folosirea ca probe a interceptărilor obținute în baza unor mandate de siguranța națională poate aduce atingere principiului legalității procesului penal, având în vedere că exclude posibilitatea dovedirii unor infracțiuni grave, precum faptele de omor sau corupție. Conform deciziei Curții Constituționale din data de 28 februarie 2018, mandatele de siguranța națională nu pot fi emise pentru fapte precum cele de corupție, însă pe parcursul punerii în executare a unui asemenea mandat emis pentru amenințări la adresa siguranței naționale, pot fi descoperite alte infracțiuni grave. Într-o asemenea situație, persoana care deține această informație este obligată să sesizeze parchetul competent, iar principiul legalității procesului penale impune ca toate probele care pot fi folosite pentru dovedirea infracțiunii să fie puse la dispoziția procurorului.

Concluzie: textul încalcă dispozițiile art. art. 15 alin. 2 din Constituție.

Articolul 159 – Efectuarea percheziției domiciliare

Alin. (8¹) stabilește că : *”neindicarea obiectelor sau a persoanelor căutate împiedică efectuarea percheziției de către organul judiciar. Refuzul persoanei percheziționate de a preda persoanele sau obiectele căutate, precis identificate, se menționează în procesul-verbal de percheziție. Lipsa acestei mențiuni din procesul-verbal de percheziție, precum și continuarea percheziției fără a fi solicitate sau dacă au fost predate se sancționează cu nulitatea absolută. Probele obținute în baza unui proces-verbal nul pentru aceste motive nu pot fi folosite în cadrul procesului penal.”*

Prin această reglementare se încalcă art. 131 alin. (1) din Constituție (ordinea de drept și interesele generale ale societății) motivat de faptul că o percheziție se poate dispune și în cazul descoperirii unor obiecte despre care organele judiciare nu dețin informații precise.

Concluzie: textul se impune să fie examinat din perspectiva încălcării dispozițiilor art. 131 alin.1 din Constituție.

Articolul 168 – Percheziția informatică

Textul **alin. 15¹** este neclar întrucât se referă la un mandat de percheziție „obținut ulterior”, fără ca legea să prevadă o atare instituție – mandatul „ulterior” - ori care ar fi procedura de „obținere” a unui atare mandat.

Concluzie: modul de redactare a textului încalcă standardele privind calitatea legii, impuse de art. 1 alin.5 din Constituția României și consacrate de jurisprudența Curții Constituționale.

Articolul 170 – Predarea obiectelor, înscrisurilor sau a datelor informatice

Alineatul 1 prevede că: *”În cazul în care există probe sau indicii temeinice cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni și sunt temeuri de a se crede că un obiect ori un înscris poate servi ca mijloc de probă în cauză, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune persoanei fizice sau juridice în posesia căreia se află să le prezinte și să le predea, sub luare de dovadă.”*

Prin această modificare se introduce condiția existenței de probe sau indicii temeinice pentru simpla solicitare de predare a unor obiecte sau înscrisuri. În multe cazuri, nu există decât o sesizare penală, pentru a cărei verificare sunt necesare înscrisuri, cum este spre exemplu o sesizare legată de atribuirea unui contract sau folosirea ilegală a unor fonduri europene, însă sesizarea conține doar informații și nu probe ori indicii temeinice. În astfel de situații nu se vor mai putea ridica documente.

Concluzie: Prin această reglementare se încalcă art. 131 alin. (1) din Constituție (ordinea de drept și interesele generale ale societății)

Articolul 172 –Dispunerea efectuării expertizei sau a constatării

Noțiunea de „*expert recunoscut*” , utilizată de text nu este definită, ceea ce face ca textul să fi lipsit de claritate.

Concluzie: modul de redactare a textului încalcă standardele privind calitatea legii, impuse de art. 1 alin.5 din Constituția României și consacrate de jurisprudența Curții Constituționale.

Articolul 181¹ – Obiectul constatării și raportul de constatare

Norma este neclară și nu permite reglementarea conduitei organului judiciar, întrucât este contradictorie cu rațiunea înseși a constatării tehnico-științifice, astfel cum aceasta este prevăzută la art. 172 alin. (9), respectiv urgența și pericolul de dispariție a unor mijloace de probă sau de schimbare a unei situații de fapt. Dispare astfel diferența dintre cele două mijloace de probă, expertiza și constatarea, organul judiciar neavând suficiente criterii pentru a distinge între situațiile în care se impune efectuarea unei expertize și cele care reclamă efectuarea unei constatări

Concluzie: modul de redactare a textului încalcă standardele privind calitatea legii, impuse de art. 1 alin.5 din Constituția României și consacrate de jurisprudența Curții Constituționale

Articolul 211 –Control judiciar- Condiții generale

Alineatul 5 stabilește că *”instanța de judecată, în cursul judecății, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1) pe o perioadă de cel mult 30 de zile care poate fi prelungit cu cel mult 150 de zile.”*

Modificările instituie posibilitatea prelungirii pentru un termen nerezonabil (150 de zile) a măsurii controlului judiciar și contravin flagrant dispozițiilor art. 215¹ alin. 1 și 2 C.p.p. (care prevăd posibilitatea prelungirii numai pentru 60 de zile); se confundă durata prelungirii cu durata totală a măsurii.

Concluzie: aceste dispoziții, încalcă exigențele constituționale de claritate și previzibilitate a legii, în condițiile în care normele se contrazic, fiind imposibilă punerea lor în aplicare (art. 1 alin 5 din Constituție).

Articolul 228 – Încunoștințarea despre arestarea preventivă și locul de deținere

Alin. 1 este abrogat prin OUG nr. 18/2016; conform normelor de tehnică legislativă (art. 64 alin. 3 teza I din legea nr. 24/2000), un text abrogat nu poate fi „modificat”, întrucât abrogarea are caracter definitiv.

Concluzie: textul încalcă exigențele constituționale de previzibilitate a legii (art. 1 alin 5 din Constituție).

Articolul 290 - Denunțul

Alin. (1¹) și (1²) prevăd:

*„(1¹) Pentru ca o persoană să beneficieze de dispozițiile referitoare la reducerea limitelor de pedeapsă denunțul **trebuie să fie depus într-un termen de maximum 1 an de la data la care persoana a luat cunoștință de săvârșirea infracțiunii.***

(1²) Condamnarea, renunțarea la judecată sau amânarea executării pedepsei față de o persoană nu poate fi dispusă exclusiv pe baza mărturiei denunțătorului dacă acestea nu sunt însoțite de alte probe.”

Norma prev. alin. 1¹ este una de drept substanțial, fără legătură cu domeniul de reglementare al C.p.p.

Norma alin. 1² este neclară: nu există soluția „renunțării la judecată”; nu există mijlocul de probă „mărturia denunțătorului”.

Concluzie: textele încalcă exigențele constituționale de claritate și previzibilitate a legii fiind imposibilă punerea lor în aplicare (art. 1 alin 5 din Constituție).

Art. 292 – Sesizarea din oficiu

Textul alin. (2) nu este inteligibil și nu poate fi aplicat: *polițistul nu poate*

repartiza dosarul unui procuror.

De asemenea, norma contravine art. 95 din Legea nr. 304/2004.

Concluzie: textul încalcă exigențele constituționale de claritate și previzibilitate a legii fiind imposibilă punerea lor în aplicare (art. 1 alin 5 din Constituție).

Articolul 305 – Începerea urmăririi penale

Alineatul 1¹ prevede că: "În celelalte situații, altele decât cele menționate la alin. (1), organul de urmărire penală dispune începerea urmăririi penale cu privire la faptă. În termen de maximum un an de la data începerii urmăririi penale cu privire la faptă organul de urmărire penală este obligat să procedeze fie la începerea urmăririi penale cu privire la persoană, dacă sunt îndeplinite condițiile legale pentru a dispune aceasta măsură, fie la clasarea cauzei."

Aceste dispoziții sunt de natură să încalce prevederile constituționale referitoare la legalitatea procesului penal.

Introducerea unei limite maxime de un an, în care organele de urmărire penală sunt obligate fie să dispună începerea urmăririi penale cu privire la persoană, fie să claseze cauze, aduce o atingere gravă posibilității de a investiga infracțiunile grave, a căror complexitate nu permite strângerea tuturor probelor necesare pentru dovedirea vinovăției în acest interval.

În practica organelor judiciare există numeroase situații în care autorii unor infracțiuni extrem de grave (omor, viol, evaziune fiscală) nu au fost identificați în termen de un an de la începerea cercetărilor.

Obligația clasării cauzelor în care autorul nu este identificat într-un an contravine principiului general al aflării adevărului prev. la art. 5 C.p.p. și dreptului la un proces echitabil prev. de art. 21 din Constituție.

De asemenea, împiedică exercitarea rolului constituțional al Ministerului Public prevăzut de art. 131 alin. (1) din Constituție.

Obligatorietatea începerii urmăririi penale față de persoană impusă de art. 305 alin. 1 C.pr.pen. lasă organele de urmărire penală fără posibilitatea de a întreprinde acte de urmărire penală în lipsa încunoștințării suspectului.

Stabilirea unei durate fixe maxime a procesului penal efectuat înainte de identificarea unui posibil autor al unei infracțiuni încalcă dispozițiile art. 20 din Constituție rap. la art. 2 și art. 3 din Convenția CEDO în latura procedurală deoarece organele de urmărire penală vor fi obligate să oprească anchetele

penale în cauzele în care cercetează acuzații de rele tratamente, tortură ori ucidere a unor persoane, atunci când după începerea urmăririi penale cu privire la faptă probele administrate nu permit formularea unei acuzații cu privire la o persoană.

Contrar standardului convențional, conform căruia *„Pentru ca ancheta să fie considerată „efectivă” trebuie, în principiu, să fie de natură să conducă la stabilirea faptelor cauzei și la identificarea și pedepsirea persoanelor răspunzătoare. Aceasta nu este o obligație în ceea ce privește rezultatele care trebuie obținute, ci în ceea ce privește mijloacele care urmează să fie folosite.”* (M.C. și A.C. împotriva României, par. 111) legiuitorul stabilește prin modificarea adusă art. 305 C.p.p. o obligație de rezultat ce trebuie realizată într-un timp de doar un an.

Neobținerea acestui rezultat, în această unitate de timp, va avea ca efect oprirea anchetei penale, cu consecința imposibilității de a realiza o anchetă efectivă în vederea protejării acestor valori. Redeschiderea urmăririi penale în cazul soluțiilor de clasare întemeiate pe noile dispoziții va fi imposibilă atât timp cât prin această soluție încetează posibilitatea legală de a mai căuta și administra mijloace de probă în vederea stabilirii dacă a fost sau nu comisă o infracțiune și cine este autorul ei.

Pentru aceleași motive, noua reglementare încalcă dispozițiile art. 22 din Constituție deoarece statul nu va mai putea garanta o protecție efectivă a dreptului la viață, a dreptului la integritate fizică și psihică ale persoanei.

Soluția obligatorie de clasare a cauzei este, între altele, în directă contradicție cu:

- prezumția absolută instituită de art. 488 ind. 1 alin. 2 lit. b) C.p.p. penală în sensul că până la un an inclusiv de la începerea urmăririi penale, indiferent dacă în cauză a fost sau nu efectuată în continuare urmărirea penală față de o persoană, durata procedurii este considerată rezonabilă și nu poate fi contestată;

- art. 5 Cpp care nu condiționează aflarea adevărului într-o cauză de împlinirea unui termen procedural;

- art. 314 alin. 1 lit. a) Cpp care condiționează soluția clasării doar de obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea persoanelor care au săvârșit o infracțiune și la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată, coroborat cu existența unuia dintre cazurile prevăzute de art. 16 alin. 1 Cpp, fără nicio trimitere la dispozițiile art. 305 alin. 1 ind. 1 Cpp.

Această necorelare legislativă nu asigură claritatea și previzibilitatea necesară normelor procesual penale și încalcă, astfel, art. 1 alin. 5 din Constituție, așa cum a fost dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale a României.

Concluzie: modificările dispuse încalcă dispozițiile prevăzute de art. 20, art. 21, art. 131 alin.1 precum și art. 1 alin 5 din Constituție.

Articolul 396 – Rezolvarea acțiunii penale

Prin noua formă propusă legiuitorul a **renunțat la stabilirea oricărui standard de probațiune** pentru pronunțarea unor soluții de aplicare a unei măsuri educative, renunțare la aplicarea pedepsei și amânare a aplicării pedepsei, deoarece art. 103 alin. 2 fraza a doua Cp.p. stabilește un astfel de standard doar pentru soluția de condamnare, lăsând loc arbitrariului în stabilirea acestor trei tipuri de soluții.

Curtea Constituțională, în jurisprudența sa, a statuat că o dispoziție legală trebuie să fie precisă, neechivocă, să instituie norme clare, previzibile și accesibile, a căror aplicare să nu permită arbitrariul sau abuzul. Norma juridică trebuie să reglementeze în mod unitar, uniform, să stabilească cerințe minimale aplicabile tuturor destinatarilor săi. Or, în cazul de față, lăsând la latitudinea instanței criteriile pe baza cărora va stabili una dintre cele trei soluții, legea imprimă un caracter relativ, nepermis, procesului penal.

Concluzie: prin textul modificat se încalcă art. 1 alin. 5 din Constituție, în componenta sa referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii (*mutatis mutandis* Decizia CCR nr. 840 din 14 decembrie 2017, par. 28-29), precum și art. dispozițiile art. 21 alin. (3), art. 23 alin. (11) și art. 124 din Constituție, referitoare la dreptul la un proces echitabil, la prezumția de nevinovăție și la înfăptuirea justiției.

Articolul 438 – Cazurile în care se poate face recurs în casație

Alin. 1¹ contravine, *mutatis mutandis*, deciziei nr. 2/2017 a CCR – cazurile care nu ar putea fi valorificate decât în favoarea inculpatului (de natură să înfrângă egalitatea în drepturi cât privește accesul la justiție) .

De asemenea, este de natură să transforme recursul în casație într-o cale ordinară de atac; ajunge la o suprapunere nejustificată cu dispozițiile privind apelul

Alin. (1²) teza normativă nu se înțelege, textul fiind impredictibil: „cauze similare” este o sintagmă imprecisă, pe baza căreia nu se poate stabili care hotărâri ale Curții CEDO pot constitui temei pentru exercitarea căii extraordinare de atac.

Concluzie: textele contravin art. 1 alin.5 din Constituția României.

Articolul 453 – Cazurile de revizuire

Textul **alin.1 lit. f** contravine naturii procedurii revizuirii: el are în vedere situația dezincriminării, care constituie o cauză de înlăturare a pedepsei în condițiile art. 595 C.p.p. și art. 4 C.p., și nu poate constitui, simultan, și o cauză de revizuire; coexistența acestor ipoteze legale face normele impredictibile în ceea ce privește procedura de urmat, respectiv în alegerea între revizuire și contestația prevăzută la art. 595 Cpp. De altfel, același caz este introdus, contradictoriu, și ca motiv de contestație la executare la art. 598 lit. d Cpp

Norma din cuprinsul **alin.1 lit. g** este neclară întrucât hotărârea se redactează de către o singură persoană și se semnează de toți membrii completului și din acest motiv nu se poate stabili la ce se referă ipoteza „neredactarea de către judecătorul care a participat la soluționare”.

Nu se poate stabili domeniul de aplicare a normei prevăzute de **alineatul 1 lit. h**.

Reglementarea unui caz de revizuire pentru alt motiv decât cel de a corecta erorile de fapt sau de drept și erorile judiciare strecurate într-o hotărâre judecătorească definitivă, constituie o încălcare dispozițiilor **art. 1 alin. 5 din Constituție și a art. 20 din Constituție rap. la art. 6.1 din Convenția EDO**, în componenta lor referitoare la **securitatea raporturilor juridice și ale art. 124 alin. 1 din Constituție**, privitoare la înfăptuirea justiției.

În jurisprudența sa CCR a reținut că „*Practica învederează însă și cazuri de hotărâri definitive, având autoritate de lucru judecat, care cuprind grave erori de fapt și de drept ce pot să persiste și în căile ordinare de atac și, cu atât mai mult, dacă nu au fost exercitate căile de atac ordinare. Într-o astfel de ipoteză rezidă rațiunea pentru care legiuitorul a instituit căile de atac extraordinare, ca mijloace procesual penale de desființare a hotărârilor cu autoritate de lucru judecat, dar care nu corespund legii și adevărului. Instituirea unor astfel de mijloace procesuale aduce atingere autorității de lucru judecat, așadar stabilității*

*hotărârilor judecătorești definitive, menite a da încredere în activitatea justiției, însă numai în cazurile și în condițiile strict reglementate de legiuitor, în vederea restabilirii ordinii juridice. Așa încât, având în vedere efectele exercitării căilor extraordinare de atac asupra hotărârilor judecătorești care reprezintă actul final și de dispoziție al instanței prin care se soluționează cu autoritate de lucru judecat cauza, Curtea reține că opțiunea legiuitorului în reglementarea unei căi de atac ce urmărește reformarea unei hotărâri judecătorești trebuie să se realizeze în limite constituționale. Rămânerea definitivă a unei hotărâri judecătorești produce un efect pozitiv care constituie temeiul juridic al executării **dispozitivului** hotărârii și poartă denumirea de puterea lucrului judecat. De asemenea, tot ca urmare a pronunțării unei hotărâri **definitive**, se produce un efect negativ în sensul că se împiedică o nouă urmărire și judecată pentru faptele și pretențiile astfel soluționate, fapt care a consacrat regula *non bis in idem*, cunoscută sub denumirea de autoritatea lucrului judecat.” Așadar, instanțele superioare nu trebuie să își folosească dreptul de reformare decât pentru a corecta erorile de fapt sau de drept și erorile judiciare, și **nu pentru a proceda la o nouă analiză a cauzei**.*

Întrucât principiul autorității de lucru judecat este de o importanță fundamentală atât în ordinea juridică națională, cât și în ordinea juridică comunitară, precum și la nivelul Curții Europene a Drepturilor Omului, Curtea reține că atingerea adusă acestuia prin legislația națională trebuie să fie limitată, fiind necesar ca acestui principiu să i se aducă derogare doar dacă o impun motive substanțiale și imperioase (Hotărârea din 7 iulie 2009, pronunțată în Cauza *Stanca Popescu împotriva României*, paragraful 99, și Hotărârea din 24 iulie 2003, pronunțată în Cauza *Ryabykh împotriva Rusiei*, paragraful 52). În speță, Curtea constată că motivul substanțial și imperios care justifică derogarea de la principiul autorității de lucru judecat îl constituie decizia de admitere a excepției de neconstituționalitate, pronunțată de instanța de contencios constituțional. Însă *nereglementarea condiției ca excepția de neconstituționalitate să fi fost invocată în cauza în care s-a pronunțat hotărârea a cărei revizuire se cere atribuire efecte ex tunc actului jurisdicțional al Curții, cu încălcarea dispozițiilor art.147 alin.(4) din Constituție*, determină o încălcare nepermisă a autorității de lucru judecat, o atingere **adusă principiului securității raporturilor juridice** — element fundamental al supremației dreptului, care prevede, printre altele, ca soluția dată în mod definitiv oricărui litigiu de către instanțe să nu mai poată fi supusă rejudecării (Hotărârea din 28 octombrie 1999, pronunțată în Cauza *Brumărescu împotriva României*, paragraful 61). (Decizia CCR nr. 126 din 3 martie 2016, par. 30-34”

Nereglementarea unor termene de formulare a cererii de revizuire atunci când se solicită revizuirea în defavoarea condamnatului, a celui achitat sau a celui

față de care s-a încetat procesul penal și neinclusiunea soluțiilor de aplicare a unor măsuri educative, soluție pe care legiuitorul, în proiect, o distinge de celelalte prevăzute de art. 396 Cod proc. penală, permite arbitrariul și este contrară **art. 1 alin. 5 din Constituție**, în componenta sa referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii (*mutatis mutandis* Decizia CCR nr. 840 din 14 decembrie 2017, par. 28-29).

Textul alin 3 cuprinde o normă neclară prin referirea la cazul de la lit. g întrucât nu poate fi identificat criteriul după care ipotezele de la lit.g) ar putea fi calificate ca fiind în favoarea sau în defavoarea unei persoane.

Concluzie: modificarea adusă dispozițiilor art. 453 CPP constituie o încălcare dispozițiilor art. 1 alin. 5 din Constituție și a art. 20 din Constituție rap. la art. 6.1 din Convenția CEDO, în componenta lor referitoare la securitatea raporturilor juridice și ale art. 124 alin. 1 din Constituție, privitoare la înfăptuirea justiției, cât și în componenta nerespectării standardelor de claritate și previzibilitate a legii.

Art. 598 – Contestația la executare

Teza nou introdusă prin **alin. (1) lit. d** se suprapune celei prevăzute la art. 595 C.p.p. referitoare la intervenirea unei legi penale mai favorabile sau a unei legi de dezincriminare. Coexistența celor două norme le face impredictibile în ceea ce privește procedura de urmat, respectiv în alegerea între procedura întemeiată pe acest caz și contestația prevăzută la art. 595 CPP. De altfel, același motiv este introdus, contradictoriu, și drept caz de revizuire, la art. 453 CPP.

Concluzie: suprapunerea unor norme care urmează proceduri diferite încalcă standardele privind calitatea legii, impuse de art. 1 alin.5 din Constituția României și consacrate de jurisprudența Curții Constituționale

Normele tranzitorii

Legea este neclară și impredictibilă și cât privește normele tranzitorii: unele nu se înțeleg, altele se contrazic, în alte materii lipsesc normele tranzitorii:

Astfel, deși **art. II alin. 1** prevede regula aplicării imediate a legii noi (ceea ce ar atrage declinarea tuturor cauzelor care, potrivit legii noi sunt de competența altei instanțe - de exemplu, a unora dintre apeluri, ori a unora dintre cauzele în fond), în mod contradictoriu, alin. 4 al aceluiași articol prevede că numai căile de atac declarate „potrivit prezentei legi” s-ar judeca de către instanțele prevăzute de legea nouă.

Sintagma „*căi de atac declarate potrivit prezentei legi*”, din **art. II alin. 4**, nu are un conținut clar, nu se poate stabili sfera ei de aplicare.

De asemenea, nu sunt prevăzute norme tranzitorii pentru cauzele aflate, la data intrării în vigoare a legii noi, în faza camerei preliminare sau în fața judecătorului de cameră preliminară.